MŪSŲ PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a newspaper.

PRENUMERATA 1953 m.
Istisiems metams—£2.10.0.
Pusei metu—£1.5.0.
Vienam menesiui—4/6.
Paskiras numeris—1/3.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pati.

SKELBIMAI
Skelbimu kaina vienai teksto eilutei arba jos vietai—1/6. Uz skelbimu turini neatsakoma.
Nuolatiniams skelbimams teikiama nuolaida.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA: Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.

Redaktorius: Juozas Žukauskas
Redakcija ir Administracija: 10 Peel Street, Kirribilli, Sydney, N.S.W. Tel.: XB 4312.
Visi straipsniai adresuojami: Box 58, Milson's Point P.O., Sydney, N.S.W.

Leidžia: Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba.

No. 201. Penktieji metai
SYDNĖJUS, 1953 m. VASARIO 11 d.

35-TOJI SUKAKTIS

Šio mėnesio šešioliktą dieną švęsdami 35-tąsias Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo metines, prisimename margą mūsų tautos kelią, su giliu susikaupimu pagerbiame tuos savo tėvynainius, kurie mirė dėl tautos laisvės ir Nepriklausomybės įgyvendinimo, kovodami už tai praeityje ir dabartyje. Prisimename ir tą didįjį pragiedrulį, kurio metu per eilę metų mes galėjome laisvai gyventi ir naudotis savos valstybės teikiama nauda. Toliau dar prisimenam, kaip mes vėl netekome laisvės, kaip palikę nežiniai gimtąją savo žemę, išsiruošėm tremčiai.

Laisvojo pasaulio dalyje gyvendami tremtinio gyvenimą, savo darbu susikurdami pakenčiamas materialinio gyvenimo sąlygas, o kitais atvejais net ir pagerindami pastarąsias, vis dėlto kone be išimties visi jaučiame, kad mūsų vieta ne čia, bet tęn, anapus geležinės uždangos, kur Lietuvos laukai ir miškai. Mus traukia, sieja vienon krūvon savojo krašto išsiilgimas, o taip pat ir įsipareigojimai pavergtam kraštui, gyvas jausmas, kad esame likę kažkuo skolingi tam kraštui, kad nesame išbaigę jam savo pareigos.

Guodžiamės viltimi, kad sugrįšime, kad išsipirksime neatliktus įsipareigojimus ateityje įvyksiančiais žygiais, kuomi ir bandome pateisinti pasirinktą tremties kelią. Tačiau kartu visi labai gerai žinome, kad tautos laisvės kovai ir savęs pateisinimui nepakanka vien gerų vilčių bei noro, kad reikia kažko apčiuopiamo, reikia darbo.

Tautos laisvinimo darbe negalime visi vienodai dalyvauti. Vadovaujančios ir vykdomosios akcijos vedimui jau nuo seniau yra susidarę tam tikri vyriausieji mūsų organai, veiksniai, kaip mes įpratome tremtyje juos vadinti. Jie atlieka savo darbą uoliai ir nuoširdžiai, tuo tarpu tremtinių masės yra įpareigotos juos remti ir padėti jiems visais galimais ir jų nurodomais būdais. Tik tokiu būdu dirbdami, galėsime per vis naudingiau pasitarnauti tautos laisvinimo kovai, tik tokiu būdu galėsime pateisinti savo pasirinktą tremtį.

Švęsdami Nepriklausomybės paskelbimo dieną, turėtume taip pat apsidairyti, kas jau padaryta, kas atlikta ir, svarbiausia, kas dar turėtų būti padaryta.

Padaryta jau nemaža. Pasaulio nuotaikos bolševikinės Rusijos pažinimo atžvilgiu žymiai pasikeitusios pavergtųjų kraštų naudai. Ne be to, kad ir lietuvių tremtinių nepertraukiamas protesto šauksmas pasiekė kai kieno politinę sąžinę. Kai Lietuvos ministeris Vašingtone Povilas Žadeikis įteikė Jungtinių Tautų Organizacijai memorandumą Lietuvos klausimu, jau paskutiniosios UNo pilnaties sesijos metu Maskvos įgaliotiniui Višinskiui teko aiškintis ir rausti dėl savo melo besiteisinant dėl Lietuvos okupacijos. Laisvojo pasaulio valstybių atstovai stipriai sukompromitavo Višinskį, pateikdami jam aname memorandume išdėstytus faktus. Pagal mūsų veiksnių pateiktą medžiagą apie Rusijos prievartinę žemės ūkio kolektyvizaciją, JAV delegacijos narys Lubinas UNo pilnaties posėdyje labai aštriai puolė Sovietų Rusijos atstovus, pateikdamas neatremiamų argumentų. Panašios intervencijos mūsų tautos reikalais UNo forume dar prieš porą metų buvo neįsivaizduojamas dalykas, tuo tarpu šiandie tai jau įmanoma. Sąlygos tautos laisvinimo darbui šiandie ž y m i a i pagerėjusios. Gerėja jos ir toliau. JAV sudarė mums sąlygas kalbėti tiesiogiai į pavergtą tautą per Amerikos Balsą, o tai vien jau yra milžiniškos reikšmės laimėjimas. Panašių galimybių kasdie vis didėja. O kur dar tie visi nematomi-negirdimi žygiai, kurie šiuo metu dar liekasi už kabinetų durų, tačiau didelės naudos teikia laisvinimo kovai.

Tremtinių masės, tai žinodamos, dabartinėmis sąlygomis kur kas intensyviau turi sustiprinti visokeriopą savo paramą ir talkininkavimą tautos laisvinimo priekyje stovintiems veiksniams.

NEDERA NUSIMINTI IR NUSTOTI VILTIES

ARKIVYSKUPAS SKVIRECKAS–PASAULIO LIETUVIAMS VASARIO 16-TOS PROGA

Štai jau 35 kartą ateina Vasario 16-oji — Lietuvių Tautos šventė — Laisvės ir Nepriklausomybės šventė. Brangi tai diena mums visiems, ar tai likusiems kenčiančioje Tėvynėje, ar išsklaidytiems viso pasaulio kraštuose.

Su džiaugsmu ir gražiomis iškilmėmis mes švęsdavome ją laisvėje paminėdami tuos, kurie daugiausia pasidarbavo Lietuvos laisvei atgauti, lygiai kaip ir tuos didvyrius, kurie savo kraują ir gyvybę jai iškovoti paaukojo.

Kiekvienoje Lietuvos šventovėje per iškilmingas pamaldas tą dieną mes dėkodavome Aukščiausiajam už tą Laisvės malonę ir prašėme palaimos ateičiai: "Salvam fac rempublicam nostram Domine!" Ir padėkos Tedeum himnas skambėjo lyg laidas, kad Dievas mus nepaliks be globos. Kiekvienas lietuvis katalikas bent širdies gilumoje reiškė savo viltį: "Tavyje, Viešpatie, turėjau vilties; tenebūsiu sugėdintas per amžius".

Švęsti tą dieną mes švęsime ir šiemet, kad ir liūdėdami. Vos dvidešimtį metų pasidžiaugę laisvės ir nepriklausomybės palaima, mes vėl patekome į pasaulio maišaties verpetą. Gražiai suklestėjusi mūsų Tėvynė dabar karo audros sunaikinta. Tarptautinės teisės garantijos ir sutartys, kaip bereikšmiai popieriaus lakštai, imperialistų liko paniekintos ir sutremptos. Lietuvą vėl užplūdo agresyvaus, bedieviško komunizmo hordos, nešdamos visiems ašaras, skurdą, persekiojimus ir kruviniausią terorą.

Rinktiniai Lietuvos sūnūs ir dukterys, kaip beteisiai baudžiauninkai ar vergai, tūkstančiais ir šimtais tūkstančių, nežmoniškiausiu būdu įsplėšti iš gimtosios žemės ir ištremti į begalines Sibiro ar kitų Sovietų valstybės pakraščių platybes, ar žuvo kelyje nuo bado ir troškulio.

Lygiai skaudus likimas ištiko ir likusius Lietuvoje. Žmogui įgimtą nuosavybės teisę brutališkai panaikinus, lietuviai neteko teisės į savo žemę, laisvę ir nuosavybę. Karo ugnies taip baisiai nuteriotą Lietuvą dar labiau sunaikino priverstinis ūkių nusavinimas ir valstybinių bei bendrų ūkių (sovchozų ir kolchozų) steigimas. Badas ir skurdas lanko Lietuvos žemę.

Begėdiškiausias melas, apgaulė, prievarta ir policinis režimas sukaustė lietuvių dvasią. Lietuva įjungta į europiečių nepakenčiamą Rusijos sistemą, Lietuvos inteligentija, dvasiškiai ir vadovaujantys asmenys, kurie nesuskubo pabėgti į saugesnius Vakarus, tuoj pateko visi į kalėjimus kančioms ir tortūroms. Kultūrinės organizacijos ir įstaigos sunaikintos, spauda, mokyklos, seminarijos, vienuolynai uždaryti ir visur įvesta materialistinio komunizmo doktrina. Lietuvių kalba nors oficialiai ir palikta, bet tik parodijai ir propagandai.

Dar skaudesnis smūgis ištiko giliai tikinčių lietuvių širdis. Jų brangiausias turtas, katalikų tikėjimas, paskelbta tautos priešu ir rafinuočiausiomis priemonėmis puolamas, persekiojamas ir varžomas. Religijos mokymas paskelbta nusikaltimu ir jų dvasios vadai beteisiais piliečiais. Vyskupai apkalinti, suimti ar nukankinti kalėjimuose. Lietuvių šventovės, kurios nesunaikinta, apdėta didžiausiais mokesčiais, jų lankymas suvaržyta ir apsunkinta taip, kaip nebuvo daroma net senais barbarų laikais. Ir visa tai veidmainiškiausiai vadinama "tikėjimo laisve".

Senesnieji, dar prisimenį, tokius baisius senojo carų režimo laikus, negali nematyti, kokią baisią "pažangą" padarė žmonija. Persekiojo mus ir kankino senieji rusai, skelbdami kovą lietuvių raštui bei tikėjimui, kaip teisingai sako daiñius: "Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda. Tegul, sako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda", bet tokio begėdiško cinizmo, tokio brutalumo istorija savo eigoje niekada nepažino.

Mieli Broliai ir Seserys, mūsų tėvai ir seneliai bei proseneliai toje daugiau kaip šimto metų kovoje nenusiminė ir nepabūgo kančių ir vargo silpni, bemokšliai, beteisiai. Jie drąsiai žvelgė į ateitį ir tikėjo: "Kad tu, gude, nesulauktum, ne taip, kaip tu nori, bus kaip Dievas duos, ne tavo priesakai nedori."

Taip, bus, kaip Dievas duos! Mūsų tėvų ir senelių vienintelis ir galingiausias ginklas toje kovoje buvo tikėjimas ir ištikimybė savo šventajam tikėjimui ir katalikų Eklezijai. Jų krikščioniškos dorybės, teisingumas, pasiaukojimas, ištikimybė, drąsa ir meilė buvo tie šaltiniai, iš kurių jie ėmėsi sau jėgų toje nelygioje kovoje. Ir jie iškovojo Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę.

Ar šiandie mums, švenčiant Laisvės šventę, dera nusiminti ir nustoti vilties? Ar bedieviškasis komunizmas jau toks visagalis? Ar Dievo gailestingumas ir malonė nebėra mums laidas ir pažadas naujos ateities? Ar mes nebeturime lygiai to paties ginklo, kaip ir mūsų tėvai?

Kas manytų neigiamai ir nustotų pasitikėjimo Dievo galybe ir malone, tas yra nevertas tos laisvės, kuriai shambėjo Laisvės varpas. Nevertas tos laisvės tas, kurs išsižada savo tikėjimo ir nuklysta į šunkelius sekdamas įvairiausias klaidas, kurs ardo bendro darbo vienybę ir savo asmeniškus reikalus stato aukščiau už viską.

Brangūs Broliai ir Seserys Lietuviai! Vasario 16-ji šiandie mums primena mūsų pareigas ir mūsų uždavinius. Nenusiminkime ir nenuliūskime! Juk ir šiandieną

"Dievas mums tvirtovė ir stiprybė:
jis pasirodė ištikimas mūsų padėjėjas varguose!
Todėl mes nesibijome, kad ir žemė drebėtų
ir kalnai griūtų į jūros vidurį"
(Ps 45,2.3)

Susiburkime glaudžion tikėjimo vienybėn, pamirškime visas partines nesantaikas aukokime savo jėgas ir išteklius tai garbingai kovai už Tėvynę, už tėvų ir artimųjų ir už savo laisvę ir nepriklausomybę, o visagalis Dievas neapleis mūsų ir dabarties varguose. Juk jis mato visas tas kančias mūsų Tėvynėje, jis girdi visas aimanas kalėjimuose ir prievartos darbų lageriuose kenčiančių lietuvių, jis kenčia su kenčiančia Lietuva. Jis mato taip pat ir tremtinių vargus ir skurdą ir visas jų pastangas išlaikyti savo meilę Tėvynei ir Tikėjimui. Jis laimina visus gerus sumanymus ir džiaugiasi ištikimybe. Jis tat išklausys gal ir greitai mūsų karštų maldų: "Neapleisk, Aukščiausias, mūsų ir brangios Tėvynės,

Maloningas ir galingas per visas gadynes!"

Juozapas Skvireckas,
Kauno Arkivyskupas Metropolitas
Austrijos Tirolis,
Zams, 1953.1.20.

Vasario 16-tosios Pareiga

Brangūs Tautiečiai

Jau ir vėl Vasario 16-sios diena. Toji diena, kada prieš 35 metus Lietuva vėl buvo paskelbta laisva ir nepriklausoma valstybe ir kaip tokia įėjo į viso pasaulio nepriklausomų valstybių šeimą ir buvo jų pripažinta. Tai didelė ir brangi mums diena, Lietuvos prisikėlimo diena, tai mūsų Tautinės Velykos. Kiekvienas lietuvis, kur jis bebūtų nublokštas, tą dieną su džiaugsmu prisimena garbingai nueitą mūsų nepriklausomąjį laikotarpį ir su giliu liūdesiu pergyvena mūsų tėvynės patirtus skausmus ir vargus vėl patekus žiaurion priespaudon. Bet kiekvienas lietuvis taip pat nenustoja vilties, kad Lietuva, tariant poeto žodžiais, "vėl pabus gi kada". Pasaulinės politikos raida, ypač naujajam J.A.V. prezidentui pradėjus eiti savo pareigas, ir pasireiškęs naujas judėjimas už "geležinės uždangos", duoda daug gražių vilčių ir verčia budėti ir būti pasirengusiems visokioms staigmenoms.

Bet ar visi mes esame tinkamai tam pasirengę ir ar atliekame bent mažiausia tai, kas įgalintų mūsų vadovaujamas organus, stovinčius lietuviškųjų interesų prieky, vykdyti visais prieinamais būdais Lietuvos išlaisvinimo darbą.

Kiekvienam darbui, kiekvienai idėjai įgyvendinti reikalinga lėšų. Tų lėšų yra reikalingas ir Lietuvos laisvinimo darbas. Tas lėšas mes galime gauti tik iš savo tautiečių.

"Pasaulyje pasklidę lietuviai sudaro vieningą Pasaulio Lietuvių Bendruomenę", sako Lietuvių Chartos 1 straipsnis. Tas vieningumas apsireiškia per tautinį solidarumą. "Tautinis solidarumas yra aukščiausioji tautinė dorybė . . . Tautinio susipratimo ir lietuvių vienybės ženklan kiekvienas lietuvis *moka nuolatinį tautinio solidarumo įnašą"*, sakoma toliau tos pat Chartos 11 straipsnyje.

Solidarumo mokestis Australijoje yra visai mažas — tik vienas šilingas į mėnesį. Šį mokestį kiekvienas lietuvis, kuris supranta tautinių reikalų svarbą, neliks nesumokėjęs. Gražiausiu ir tyriausiu to tautinio solidarumo, tos aukščiausios tautinės dorybės pavyzdžiu, gali būti tūlas mūsų tautietis, nenorįs būti viešai skelbiamas, kuris pasidžiaugė paskubėjęs iš pirmosios šiuo metu jo gautos bedarbio pašalpos sumokėti visą 1953 metų tautinio solidarumo mokestį. Tas nejkainojamai brangus pavyzdys paskatins gal ne vieną mūsų tautietį, esantį žymiai geresnėse materialinėse sąlygose, paskubėti atlikti savo pareigą ir savo solidarumo įnašu įsijungti į bendrą visų pasaulio lietuvių vieningai vykdomą tautinį darbą.

Kovai už pavergtos Tėvynės išlaisvinimą Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas yra įsteigęs Tautos Fondą. Tautos Fondo tikslas telkti kovai reikalingas ir pakankamas lėšas.

Solidarumo mokestis daugumoje naudojamas vietos Lietuvių Bendruomenių reikalams ir tik mažesnioji dalis perkeliami į Tautos Fondą. Tad kiekvienas lietuvis, mokėdamas savo tautinio solidarumo mokestį, yra raginamas atskirai prisidėti nors ir maža savo auka Tautos Fondui sustiprinti.

Vasario 16-sios diena yra geriausia proga mūsų tautiečių didžiausiam solidarumui pasireikšti. Šiais metais kiekvienas mūsų tautietis turėtų gerai įsidėmėti ir pasižadėti:

1. Tuojau pat įsigyti savo Apylinkėje Lietuvio Pasą.
2. Atlikti auką Tautos Fondui ir atžymėti tai Lietuvio Pase, įklijuojant atitinkamai sumai aukos ženkliuką.
3. Susimokėti tautinio solidarumo mokestį, taip pat atžymint tai Lietuvio Pase specialiu ženkliuku.

Lietuvio Pasas yra labai svarbus dokumentas dabarčiai, o ypatingai ateičiai, įrodas kiek sąmoningo lietuvio būta ir kiek jo prisidėta prie to vieningo darbo į mūsų Tėvynės išlaisvinimą. Lietuvio Pasas su jame atžymėtais mokėjimais, — tai Tautinė Taupymo Knygelė ir jos pareiškėjui išlaisvintoji Tėvynė atsilygins labai ir labai aukštais nuošimčiais.

"Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse".

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba

FORMOZA—PASAULIO DĖMESIO CENTRE

NEW YORKAS.—Po to, kai buvo paskelbta, kad prezidentas Eisenhoweris atitrauks Septintą JAV Karo Laivyną iš Formozos vandenų, kad tuo būdu būtų suteiktos laisvos rankos Nacionalistinei Kinijai, į Formozą nukrypo viso pasaulio politikų dėmesys. Maršalas Čiangkaišekas tvirtai tebesilaiko ligi šiol Formozos saloje, kuri formaliai yra laikoma Nacionalinės Kinijos valstybės teritorija. Šiuo metu, besikeičiant politinėms sąlygoms Čiangkaišeko naudai, laukiama vienokios ar kitokios Nacionalinės Kinijos karinės veiklos. Savaime suprantama, kad Čiangkaišekas galėtų tik tada pradėti sėkmingesnę karinę akciją prieš komunistinę Kiniją, kai jis būtų tokiam reikalui pasiruošęs ir pakankamai stiprus. Pasaulio spauda pereitą savaitę jau ir pradėjo rašyti apie tai, kad tarp Nacionalinės Kinijos ir JAV vyksta pasitarimai dėl karinės pagalbos, kuri įgalintų Čiangkaišeką ne tik pulti lėktuvais Kinijos žemyną, bet ir pradėti teisioginę invaziją į komunistų okupuotą Kiniją. JAV įgaliotas ministeris Formozos sostinėje jau tris kartus tarėsi su Nacionalinės Kinijos užsienio reikalų ministeriu. Formozoje per savaitę lankėsi ir JAV karinės pagalbos direktorius generolas Olmsted, kuris tarėsi su Nacionalinės Kinijos kariniais vadais ir inspektavo vietos karinius dalinius, stebėdamas jų karinį paruošimą.

Nr. 10 DIKTAVO PER ILGAI

NEW YORKAS.—Keliolika JAV Kongreso narių per. trečiadienį pareiškė, kad Jungtinės Amerikos Valstybės nebesileis paveikiamos jokio Didžiosios Britanijos priešTaravimo dėl prezidento Eisenhowerio nutarimų. Respublikonas Dewey Short pabrėžė, kad JAV parlamentas turėtų nekreiti dėmesio, ką britai besakytų. Jis pridūrė: "Downingo gatvės Nr. 10 per daug ilgai diktavo mūsų Valstybės Departamentui."

...PYKTI NEREIKIA

PYKTI NEREIKIA skilties komentatorius kuriam laikui buvo dingęs, nes jis ir pats buvo s u p y k ę s po to, kai tapo užpultas viso būrio visuomenės veikėjų, švietėjų ir pelno koncertų rengėjų, nepermaldaujamai perpykusių dėl jo plunksnos darbo. Tačiau vyriausiems bendruomeniniams valdžios organams išaiškinus, kad pykti niekam nereikia, šeštosios skilties komentatorius leidosi perkalbamas ir vėl sugrįžo prie savo pareigų.

●

KANADOS lietuvių spauda pranešė, kad teisininkas Jonas Talala, baigė mechaninės braižybos kursus, o teisininkas Jurgis Kasakaitis baigė radijo ir televizijos kursus. Lietuvoje pirmasis teisininkas buvo prokuroru, gi antrasai — apygardos teismo teisėju. Doleriniuose tremties kraštuose prie svetimų įstatymų nebepritapdami, juodu dabar baigė kitokias mokyklas ir ėmėsi neteisinės specialybės darbo.

Australijos teisininkai tuo tarpu nuo teisėtosios savo profesijos nemano taip lengvai atsisakyti. Dar net Vokietijoje papildę didelius savo žinojimus magistrų laipsniais, šiame krašte jie jau kelintus metus bendruomeniniuose susirinkimuose bei suvažiavimuose statutų išmonėmis ryžtingai bando tautiečių kantrybę ir ragina per vietos spaudą tuos pačius tautiečius jei jau mirti svetimoje žemėje, tai numirti pavyzdingai, atseit, užrašyti testamentu savo turtą tiems, kurie toliau mokytis netingi.

●

BRONIUS Zumeris per. metų gruodžio 23 dienos amerikinio "Darbininko" puslapiuose aprašė, kaip Australijos lietuviai maudosi, švieičiant kalėdinei to krašto saulei. Pagarbusis rašėjas perduoda amerikiniams savo broliams tokį vaizdą: "Privažiavome upę. Tai ne lietuviškas Nemunėlis. Tačiau ji drąsiai galėtų jį pralenkti, jei turėtų vandens. Tai daugiau panašu į pelkes, kur sušliaužia gyvatės pasimaudyti. Apžiūrėję vieną vietą ir nustatę, kad gyvatės, išgirdusios mūsų automobilio triukšmą, išbėgiojo, nutarėm pasimurgdyti. Šitokios maudyklės nevengtų ir lietuviškos ilgaausės, bet mes buvome laimingi, —nors ir tokiu vandeniu galėjome suvilgyti įkaitusius kūnus ir smilkinius."

Nuostabiai teisingai parašyta.

Tūlas australietis parašė ir Kanados "Tėviškės Žiburiams" panašų straipsnį, kuriame jis tiek prikliedėjo apie bendruomeninius Australijos lietuvių reikalus, kad pasidarė aišku, jog ir tasai rašėjas nepakankamai buvo suvilgęs savo kūno ir smilkinio ilgaausių naudojamu vandeniu.

●

TUO pačiu metu, kai kalėdinė Australijos saulė negailestingai kaitino tūlo karaliaus Mindaugo mokslų persakytojo smilkinius, kitame pasaulio galulaukyje, Kanadoje, žvarbūs salčiai nepermaldaujamai kratė tūlo istoriko smilkinius. Pagarbusis mokslininkas nebegalėjo susigaudyti, ką jis buvo parašęs savo Lietuvos Istorijoje tautininkų valdymo laikais. Anuomet jis rašė, kad tūlas vyskupas Bžostauskas buvo artimas karalienės Sobieskienės politikierius ir pirmas stojo į kovą prieš Lietuvos etmoną Kazimierą Sapiegą. Gi dabar, pralotui Krupavičiui diriguojant tremtininei valdžiai, tas pats pagarbusis mokslininkas pradėjo atitaisinėti nerimtas klaidas ir savo redaguojamuose "Tėviškės Žiburiuose" jis jau rašo, kad vyskupas Bžostauskas gynė Lietuvos reikalus nemažiau už patį etmoną Kazimierą Sapiegą.

PENKTAME KONTINENTE

KOMUNISTAI NETEKO SVARBIOS TRIBUNOS

SYDNĖJUS. — Pereitą savaitę Australijos komunistus ištiko labai skaudus smūgis — po penkiolikos metų jie prarado savo viešpatavimą Kasyklininkų Federacijoje. Tai įvyko po to, kai Darbo partijos narys G. H. Neilly buvo išrinktas Kasyklininkų Federacijos vice pirmininku, laimėdamas vieno balso persvara prieš komunistų kandidatą W. Parkinsoną. Tokiu būdu G. H. Neilly dabar įeina į vyriausią Kasyklininkų Federacijos Vykdomąjį Komitetą, kuris teturi tik tris narius: pirmininką — komunistą I. Williamsą, generalinį sekretorių — darbietį G. W. S. Grantą ir vicepirmininką — dabar išrinktą darbietį G. H. Neilly. Ligi šiol šiame Komitete, kuris vykdo visą Kasyklininkų Federacijos politiką, buvo du komunistai — Williamsas ir Parkinsonas, tad darbietis Grantas nieko negalėjo pasakyti ar ką nuveikti vienas prieš dviejų komunistų balsus .Dabar, kai Parkinsonui teko savo vietą užleisti Neiliui padėtis visiškai pasikeitė ir Centriniame Vykdomajame Komitete prieš dviejų darbiečių balsus pasiliko vienas komunistas Williamsas. Vykdomojo Komiteto vicepirmininką rinko Kasyklininkų Federacijos Taryba. Iš penkiolikos balsų G. H. Neilly gavo aštuonius balsus, gi komunistas Parkinsonas laimėjo tik septynius balsus. Australijos darbininkų unijose tai laikoma nepaprastos svarbos laimėjimu—darbiečių pakilimu. Kasyklininkų Federacija yra viena svarbiausių ir didžiausiu australų darbininkų unijų ir ji turi milžiniško svorio visame darbininkų unijų judėjime. Per 15 metų viešpatavimą šioje svarbioje unijoje, komunistai naudojo ją savo partijos interesams, švaistydami pinigus komunistiniams interesams ir neaiškioms kelionėms po užsienius. Darbiečiai, perėmę į savo rankas Vykdomojo Komiteto vairą, iš pagrindų pertvarkys Kasyklininkų Federaciją. Vienas pirmųjų uždavinių bus įstatyti į reikiamas vėžes žymaus australų komunisto E. Rosso redaguojamą kasyklininkų laikraštį, kuris ligi šiol buvo naudojamas ne kasyklininkų interesams ginti, bet komunistinei propagandai varyti. Naujasis Kasyklininkų Federacijos vicepirmininkas G. H. Neilly karo metu tarnavo Šiaurės jūros karo laivyne. Garsiojo 1949 m. angliakasių streiko metu G. H. Neilly suvaidino labai svarbų vaidmenį ta prasme, kad darbiečiai paveržė iš komunistų rankų tolimesnę streiko

PARTIJOS ŽMONĖS

SYDNĖJUS.— Ryšium su įvykstančiais vasario 14 d. N.S.W. valstijos parlamento rinkimais, profesorius F. A. Bland, valstijos parlamento narys, labai būdingai charakterizavo valstijos valdžios žmones, kartu pareikšdamas labai prasmingų grynosios demokratijos minčių. Profesorius pareiškė:

"Jei žmonėms yra lemta naudotis organizuoto viešojo gyvenimo vaisiais, tai turi būti privalu, kad žmonių išrinkta vyriausybė turi būti garbinga ir veiks teisingai. Dabartinės valstijos vyriausybės garbingumas gali buti patikrintas, peržiūrėjus sąrašą politikierių ir jų pasekėjų, kuriems yra suteikti labai aukšto atlyginimo postai. Vienas labiausiai pakaltinamų vyriausybės veiksmų yra tai, kad vyriausybė apmoka savo politines skolas visuomenės pinigais." Čia profesorius Bland išvardijo kai kuriuos valstijos valdžios politikierius, kuriems buvo suteikti labai aukšti postai. Jų tarpe jis priminė ir buvusi N.S.W. valstijos ministerį pirmininką darbietį McGirrą, kuris pasitraukdamas dėl savo senyvo amžiaus iš vyriausiojo valdžios posto, pats pasiskyrė save vyriausiu Jūrų Tarnybos Tarybos direktorium. Be kita ko profesorius Blandas aštriai puolė ir transporto ministerį Sheahaną, pakaltindamas pastarąjį dėl sužlugdymo valstijos transporto sistemos.

Šia proga būdinga pastebėti tai. —Darbiečių valdomą N.S.W. valstijos vyriausybę labai smarkiai puola liberalai, kaltindami ją, kad ji dėl savo nesugebėjimų ir neišmanymų sužlugdė valstijos užsimotus viešuosius darbus, kurie šiuo metu yra patekę skandalingai katastrofingon padėtin, dėl ko daugiausiai ir nelemtasis nedarbas atsirado. Tuo tarpu Canberroje sėdi liberalų valdoma federalinė vyriausybė, kuri tačiau taip pat nieko geresnio ar šviesesnio australų visuomenei neparodo. Ji, liberalų kontroliuojama federalinė Australijos vyriausybė, lygiai taip pat nesugeba išvesti kraštą iš liūdnos padėties. Atrodo, kad tiek liberalai, tiek darbiečiai papildo vienas antrą valstybės tvarkymo reikalų nenusimanyme. Tad kyla klausimas, kas gi sugebėtų tinkamai tvarkyti Australijos valstybės reikalus, jei abi partijos tik nepasisekimais telenktyniauja? . . .

linkmę ir daug nuostolių suteikusį darbininkijai streiką likvidavo, grąžindami angliakasius prie darbo.

ŽINYNAS

Pasaulio kontinentuose Lietuvos išeivius jau pasiekia Jungtinėse Amerikos Valstybėse išleistas ir Aniceto Simučio suredauguotas PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNAS, angliškai pavadintas Lithuanian World Directory. Tai didelio formato, gražiai ir ant gero popierio išleista 366 puslapių knyga, kurioje sudėta visa tai, kas lietuviui tremtiniui šiandien naudingiausia yra žinoti. Tai drąsiai galima vadinti Lietuvių Tremties Vadovu or Tremties Enciklopedija. Žinios kad ir kalendorinio pobūdžio, tačiau jos mums visiems labai reikalingos, aiškios ir lengvai susigaudomos. Tai tikrai sveikintinas Aniceto Simučio darbas. Taip pat pagarbios padėkos nusipelno ir New Yorko Lietuvių Vaizbos Butas su jo pirmininku Ksaveru Strumskiu, kuris šią naudingą tremtiniams lenciklopedinę knygą išleido. Knygos pradžioje įdėtas jos smulkus turinys, o gale — išsamus indeksas, kas ją padaro labai patogia naudotis, kai skubiai reikią susirasti kurios nors lietuvių įstaigos, organizacijos ar laikraščio adresą. Indekse taip pat surašyti įvairių valstybių miestai, kuriuose tik yra kad ir mažiausia lietuvių kolonija. Kad ir į toliausią pasaulio užkampį nublokštas, lietuvis ŽINYNO pagalba lengvai susiras jam reikalingą lietuvių koloniją, istaigą, parapiją, laikraštį ar organizaciją. Lietuviai kultūrininkai: dailininkai, teatro darbuotojai, muzikai, dainininkai, profesoriai, rašytojai ir žurnalistai surašyti alfabetine tvarka atskiruose sąrašuose, kartu nurodant ir jų adresus. Panašiai surašyti ir siapus geležinės uždangos gyveną lietuviai kunigai. Aprašytos visos liet. organizacijos. Taipgi apsčiai informacijų ir apie kitų religijų lietuvius bei jų religines bendruomenes netik J. A. Valstybėse, bet ir kitose pasaulio dalyse.

Iš bendrųjų skyrių yra platus skyrius apie JAV mokyklų sistemą, ivairias profesijas ir kokio išsimokslinimo reikalaujama iš norinčių į jas pakliūti, ir net kiek toje ar kitoje profesijoje uždirbama. Taipgi platokam skyriuje apžvelgiami JAV imigracijos įstatymai.

Toliau—visa eilė naudingų lentelių: palyginimai angliškosios, amerikoniškosios ir metrinės matų, saikų ir svorių sistemos, Lietuvoje vartotų savų, o taipgi rusų bei lenkų matų sistemos, įvairių šalių imigracinės kvotos į jAV-bes, mokslo laipsnių, nuotolių. Šioje knygoje ras sau naudingų informacijų ir adresų kiekvienas lietuvis. Ji ypatingai turėtų būti naudinga lietuviui kultūrininkui ir visuomenininkui. P. L. ŽINYNO kaina — $5.00. Gaunamas lietuvių knygynuose arba tiesiai iš redaktoriaus: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York, N.Y.

NETOLIMOS PRAEITIES VINGIAI

Kruvina klasta ir bandymai taikytis

Teisiant nacionalsocialistinės Vokietijos vadus, pralaimėjusius Antrąjį Pasaulinį Karą, Nuernbergo byloje teisiamasis generolas Jodl liudijo, kad Hitleris apie būsimąjį karą su Sovietų Rusija pirmą kartą prasitaręs jau 1940 m. rugpiūčio mėnesį. Maršalas Paulus nuo tų pačių metų rugsėjo 3 d. ligi lapkričio mėnesio jau pradėjęs ruošti Sovietų Sąjungos, tuometinio Vokietijos sąjungininko, užpuolimo planus. G. Timm savo 1947 m. išleistoje knygoje "Die letzten Tagen in Moskau" teigia, kad Hitleris jau 1940 m. lapkričio 18 d. įsakęs visus pasirengimus dėl Sovietų Rusijos puolimo baigti 1941 m. gegužio 15 d.

1941 m. balandžio 24 d. Vokietijos karo laivyno atstovas Maskvoje pasiuntė vokiečių admiralitetui labai slaptą telegramą, kurioje be kita ko jis teigė kad pasak italų ambasados patarėjo britų ambasadorius pranašauja, kad karas prasidės birželio 22 d. Savo telegramoje toliau vokiečių karo laivyno atstovas Maskvoje pridūrė, kad jis stengiasi "tuos aiškiai kvailus gandus paneigti."

Ryšium su atkakliais gandais apie kilsiantį Vokietijos-Sovietų Rusijos karą, kuriuos lyg ir patvirtindavo pernelyg dažnas vokiečių karo lėktuvų įskridimas į Sovietų Rusijos teritoriją, Sovietų vyriausybė, norėdama išprovokuoti oficialų Reicho vyriausybės pasiaiškymą, 1941 m. birželio 13 d. paskelbė TASSo komunikatą, kuriame be kita ko buvo sakoma, kad "sovietinių sluogsnių manymu, neturi jokio pagrindo gandai, pasak kurių, Vokietija ketinanti sulaužyti paktą ir užpulti Sovietų Sąjungą."

Tačiau Vokietijos vyriausybė tylėjo. 1941 m. birželio 21 d. 9, 30 val. vakaro, vadinasi, vos kelias valandas prieš to karo pradžią, Sovietų Rusijos užsienio reikalų komisaras Molotovas pasikvietė į savo kabinetą Vokietijos ambasadorių Maskvoje grafą Shulenburgą, kad praneštų jam, kad vienas vokiečių lėktuvas, įskridęs į Sovietų teritoriją, buvęs priverstas nusileisti, ir kad jis dabar esąs internuotas. Po to Molotovas atsilošęs fotelyje ir, žiūrėdamas Shulenburgui tiesiai į akis, paklaueęs: "Bet pasakykit jūs man, kas gi ten darosi? Mes turime nerimą keliančių žinių. Ar Vokietija turi kokių nors pageidavimų?

Shulenburgas, negalėdamas šio klausimo atsakyti, pažadėjo atsiklausti savo vyriausybės.

Vos tik sugrįžęs iš šio pasimatymo, Skulenburgas gavo Ribbentropo radijogramą, paženklintą "labai skubiai: Valstybinė paslaptis." Joje Skulenburgui buvo įsakoma tuoj sunaikinti slaptuosius šifrus, išardyti radijo siųstuvą ir kuo greičiausiai įteikti Molotovui pareiškimą, kurio pabaigoj pranešama, kad ". . . Fuehreris įsakė vokiečių ginkluotoms pajėgoms visomis turimomis priemonėmis pasipriešinti tai (Sovietų) grėsmei". Trečiame šios karo paskelbimo notos punkte Maskvai buvo pranešama, kad "Diplomatinėje ir karinėje srityje pasidarė aišku, kad Sovietų Sąjunga, priešingai jos pareiškimams, padarytiems sudarant sutartis su Reichu, kad ji neketinanti subolševikinti ir aneksuoti jos įtakos sferon patenkančių kraštų, kur tik galėdama stengėsi pastumėti Sovietų karinę galybę į Vakarus ir plėsti bolševizmą toliau Europon. Tai aiškiai įrodė Sovietų Sąjungos akcija Baltijos valstybėse, Suomijoj ir Rumunijoj."

Kokia bebūtų priešo neapykanta, kokia bebūtų vedamo karo prieš savo priešą aistra, dažnai atsitinka taip, kad vakarykštis priešas staiga pasidaro draugu, ir kartu susidėjus jau kariaujama prieš tretįjį. Tai parodo pasaulio Karų istorijos faktai. Nedaug tetrūko, kad ir Antrame Pasauliniame Kare Hitleris būtų susitaikęs su Stalinu ir toliau kartu su šiuo savo partneriu būtų kariavęs jau vien prieš anglosaksų pasaulį. Tai teigia amerikiečių "Time" savo 1946 metų gruodžio 23 d. laidoje ir "Carefour" 1947 m. lapkričio 26 d. laidoje bei kiti Vakarų gerai informuoti šaltiniai.

Amerikiečių "Time," pasinaudodamas JAV Valstybės Departamento turimais dokumentais, teigia, kad 1943 m. rudenį, kai nacių smukimas jau buvo įsibėgėjęs, bet Trys Didieji — Sovietų Sąjunga, JAV ir D. Britanija — dar nebuvo pasiekę Teherane karinių susitarimų, Berlynas zondavo Kremlių dėl separatinės taikos. Maskva leido vokiečiams suprasti, kad Sovietų Sąjunga pasirašytų separatinę taiką, jeigu Berlynas priimtų tam tikrus reikalavimus, kurių tarpe buvo ir Sovietų reikalavimas, kad Berlynas pripažintų Baltijos kraštų aneksiją. Derybos vėl nutrūkusios, kai vokiečiai atsisakė leisti Rusijai kontroliuoti Viduriniu Rytus.

Prancūzų "Figaro" savo 1947 m. balandžio 4 d. laidoje teigė, kad šveicarų "Gazette de Lauzanne" paskelbė tokį vieno buvusio vokiečių įgalioto ministerio, anonimiškai paženklinto baronu X, parodymą:

"1943 m. birželio 27 d. mane pasišaukė Ribbentropas. Jis man pasakė, kad Sovietų užsienio reikalų ministerijos liaudies komisariato politinio skyriaus direktorius Aleksandrovas jau kelios dienos esąs Stockholme, kur jis, Sovietų Sąjungos ministerio ponios Kolontai padedamas, suėjęs į kontaktą su vokiečių pasiuntinybe per vieną žemesnįjį jos tarnautoją. Aleksandrovas sakėsi esąs Stalino asmeniškai pavestas pasiūlyti Reichui galimumą sudaryti paliaubas šiomis sąlygomis : 1) Atstatyti sienas, buvusias prieš 1939 m. rugsėjo 1 d.; 2) Vokietija nesiinteresuos teritorijomis į rytus nuo tos sienos;" (Toliau dar buvo pateikti kiti keturi sąlygų punktai).

Vokietija turėjusi atsakyti ligi 1943 m. liepos 10 d. Jai Sovietų pasiūlymą atmetus, Aleksandrui dar buvę pavesta suglaudinti Sovietų santykius su anglosaksais, kad Vokietija būtų tuo būdu visiškai sunaikinta. Ribbentropas, baigęs apie visa tai baronui X papasakoti, pavedęs pastarajam tuoj nuvykti į OKW ir pranešti apie tai Hitleriui ir paprašyti jo tolimesnių instrukcijų. Baronas X susitikęs su Hitleriu kitą dieną apie 16 val. Mogilevo apylinkėse, į kur jis nuvykęs lėktuvu. Hitleris išklausęs baroną X tylėdamas ir ramiu balsu pasakęs baronui: "Pasakykit tam ponui Aleksandrovui, kad Vokietija kovos ligi galutinio bolševizmo sunaikinimo". Tuo barono audiencija su Hitleriu ir buvusi baigta. **Z.p.E.**

TOWN HALL FURNISHING CO.

450 PRINCES HIGHWAY, ROCKDALE prie Town Hall **LX 3108**

Atstovas M. LUKAUSKAS. (Priv. tel.: LU 3154, iki 9 val. ryto)

Mes turime didžiausią pasirinkimą įvairiausių BALDŲ: MIEGAMOJO KOMPLEKTUS, VALGOMOJO, SALONO ir t.t.

Mes gaminame BALDUS savo fabrikuose. Mielai priimame SPECIALIŲ BALDŲ UŽSAKYMUS, darbą atlikdami greitai ir tobulai.

Mes turime didelį pasirinkimą SPYRUOKLINIŲ MATRACŲ, KILIMŲ, TAKELIŲ, VAIKŲ VEŽIMĖLIŲ, ŽAISLŲ ir t.t.

Taip pat pas mus galite įsigyti ŠALDYTUVŲ, SKALBIMO MAŠINŲ ir k.

Pasitarnaujame maloniems pirkėjams lengvomis išsimokėjimo sąlygomis arba Lay-bye sistema.

Vietoje mielai Jums pasitarnauja ir suteikia visokeriopas informacijas mūsų tarnautopa p. E. Kiverienė nuo 11 a.m. iki 5,30 p.m.; kreipkitės ir Tel.: LX 3108.

Vladas Požela

Nepriklausoma Lietuva

Motto: *Atminimui Tavo, Tauta, 20 metų kurtam valstybės darbui.*

1918 m. vasario 16 d. atsikėlė Nepriklausoma Lietuva.

Atsikėlė ji iš sunkaus karo, be galo nuvarginusio ją. Miestai nudegę. Kaimuose styrojo samanotos bakužės, sukrypusios nuo laiko ir vėjo. Laukai dirvonavo. Kur ne kur vaikščiojo žolės ieškančios karvutės ir viena kita avelė. Ir tos pačios be piemens, be priežiūros.

Ir vaizdas pakito, kai pradėjo 20 metų jos nepriklausomo gyvenimo iki bolševikų ir vokiečių okupacijos. Ji išaugo ir pagražėjo. Miestai atsistatė. Vieton dirvonų — arimai, vieton pavienių gyvulių — ištisos jų kaimenės. Dirvose — juda-kruta. Pakelės pieninėmis nustatytos.

Kas įvyko?

Žemės ūkis.—Pradėta nuo žemės reformos. Nuo 1919 m. iki 1938 m. vienkiemiais išskirstyta 1750000 ha, sukurti 34925 vidutinio dydžio ūkiai, 25576 sklypai pridėti mažažemiams. Greta reformos ėjo ir melioracija. Tuo pat laikotarpiu nusausinta 416276 ha (apie 50% vandenimis pasruvusių Lietuvos plotų). Dėl to pakilo ūkio gamyba, jo našumas. Jei 1914 m. 1 ha kviečių davė 14 centnerių, tai 1938 m. — jau 25 centnerius. Dirvonai nyko, sėjos plotai augo. Ypačiai kviečių ir cukrinių runkelių, kuriais 1938 m. jau buvo apsėta 2321-710 ha, kai tuo tarpu 1914 m. vos 1150 ha. Intensyvusis ūkis, atseit, kviečių, runkelių, pašarinių žolių ir k. užėmė vietą ekstensyviojo ūkio — avižų, rugių, grikių.

Paskiros ūkio šakos taip atrodė:

Raguočių gyvulių užaugo iš 766000 (1914 m.) iki 1172240 (1937 m.). Padidėjo sviesto ir pieno gamyba. Kai 1924 m. sviesto buvo išvežta užsienin 524 tonos, tai 1938 m. — jau 15058 tonos (15 mil. kilogramų).

Su pieno ūkiu glaudžiai susijo kiaulių ūkis: pagerėjo veislė, maistas, atsirado modernių skerdyklų. 1924 m. buvo eksportuota 130 tonų mėsos produktų, gi 1938 m. — 10517 tonų. Augo ir kiti ūkiai: *paukščių, linų, arklių* ir *sodų*, kurie taip pat teikė valstybės iždui nemaža svetimos valiutos.

Kieno pastangomis visa tai įvyko? — Mūsų ūkininkų, darbininkų amatininkų, inteligentų — mūsų tautos. Jų pastangomis įsikūrė: Žemės Ūkio Ministerija (žemę tvarkė, sausino ją, miškus želdino, veterinarijos pagalbą teikė ir t.t.), žemės ūkio mokyklos (pieninininkystės, sodininkystės, gyvulininkystės), Žemės Ūkio Akademija, Kultūrtechnikų Mokykla, Žemės Ūkio Rūmai, Pienocentras, Lietūkis, (Žemės Ūkio Koperatyvų Centras), Parama, Maistas, Žemės Bankas, Kooperacijos Bankas (smulkaus kredito centras), Valstybinio Draudimo Įstaiga, žodžiu, visos įstaigos, kurios iš griuvėsių pakėlė kraštą ir jo gamybą.

Finansai pramonė ir prekyba. — Nemažesniu tempu žemės ūkį vijosi finansai, pramonė ir prekyba. Ką anuomet turėjome? — Pramonė ir prekyba sugriauta, gyventojų sutaupos ir turtas išplėšti. Iš ko buvo valstybei gyventi?

Pradėjome nuo savų pajamų. Kaip jos buvo organizuotos, matome: 1922 m. iždas gavo pajamų 80 mil. litų, gi po 20 metų — 340,7 mil. litų.

Kai netekome savo lėšų, ėmėmės paskolų. Jų buvo kelios — vidaus ir užsienio. Tos paskolos nėjo biudžeto deficitams padengti, bet krašto ūkio gamybai plėsti. Nepaisant didokų skolų, 1938 m. jų beliko 119,6 mil. litų arba vienam Lietuvos gyventojui — 47 litai. Tuo tarpu kai Latvijoje vienam gyventojui — 80 litų, Estijoje — 180 litų, Lenkijoje — 145 litai. Taupiai šeimininkaudami įgijome kreditingos valstybės vardą ir savo finansais nepriklausėm svetimų valstybių. Savo išlaidomis, nepaisant jų apsto, buvome labai taupūs: neleidome daugiau pinigų, negu galėjome jų paimti. Daugiausiai rūpėjo:—

Žemės ūkis. — Iki 1938 m. jam išleista (javų, sviesto gamybai remti, kiaulėms auginti ir k.) 133,8 mil. litų, melioracijai — 40 mil., pramonės įmonėms remti (Maistui, Lietuvos Cukrui ir k.) — 115,9 mil. lt. Antrąją vietą užėmė susisiekimas, kaip svarbiausia ūkiui ir kultūrai kelių sąlyga. Apie 20% visų valstybės išlaidų ėjo susisiekimo reikalams. Dėl to iki 1938 m. Lietuva turėjo: geležinkelių — 1698 klm. (buvo 850), plentų — 1300 klm. (buvo 750), vieškelių — 13695 klm. (buvo 7050).

Paminėti dar tenka Klaipėdos uostą. Į jo statybą valstybė įdėjo iki 1938 m. 33 mil. litų. Suprantama kodėl. Per Klaipėdos uostą ėjo kone 80% viso mūsų eksporto ir apie 70% viso mūsų importo. 1929 m. į Klaipėdos uostą įplaukė 625 laivai su 211,5 tūkst. tonų, o 1938 m. — 1414 laivų su 844,7 tūkst. tonų.

Trečiąją vietą pagal išlaidas užėmė švietimo, kultūros ir meno reikalai. Jiems skiriamos išlaidos sudarė apie 15% visų valstybės išlaidų.

Išlaidos didėjo, bet lito valiuta pasiliko tvirta ir pastovi. Per prof. Jurgučio, J. Paknio ir k. veiklą, Lietuva, palyginamai, lengvai išgyveno sunkiuosius valiutų krizės metus. Kaip buvo šeimininkauta, matome: pirmasis Lietuvos Banko balansas 1922 m. rodė, kad Bankas turi aukso už maždaug 10 mil. litų, o 1938 m. Lietuvos Banko aukso fondas siekė 82 mil. litų ir tvirtos užsienio valiutos — apie 2 mil. litų. Sveika, pastovi valiuta suteikė pasitikėjimą ūkiu, o svarbiausia—kreditu. Kokią pažangą padarė mūsų kredito įstaigos, matome: 1924 m. sausio 1 d. turėjome: savų kapitalų — 32.5 mil., indėlių — 28 mil. ir paskolų — 46,4 mil. lt., o 1937 m. spalio 1 d. turėjome: savų kapitalų — 116,8 mil., indėlių — 277,1 mil. lt. ir paskolų 321 mil. lt. Tik esant sveikiems valstybės finansams ir plačiai kredito rankai, susidarė sąlygos Lietuvos pramonei ir prekybai kelti.

Pramonė, kaip ji augo?

Kas liko iš prieškarinių laikų, viskas buvo iš naujo atstatyta. Įsikūrė visa eilė pramonės įmonių: aibės pieninių, 5 mėsos gamybos fabrikai (Pienocentro ir Maisto eksportų vertė sudarė apie 45% viso Lietuvos eksporto), 2 cukraus fabrikai (cukraus buvo importuota už 20 mil. litų per metus, o veikiant saviems fabrikams beveik nebereikėjo jo įsivežti), audimo įmonės (pirmiau importuota už 50 mil. litų, o vėliau tik už 16 mil.). Išsiplėtė drabužių ir avalinės pramonė, cheminė pramonė, vpačiai kosmetika. 1938 m. Lietuvoje buvo 1247 pramonės įmonės su 31689 darbininkais. Gi prieš karą visose įmonėse tedirbo apie 12000 darbininkų. Kokia pažanga! Dėl jos net atsirado ryžto ir iniciatyvos Lietuvai suelektrifikuoti, jai sumūrinti.

Pakilusi prekyba įvedė Lietuvą ir į tarptautinę rinką. 1920 m. Lietuvos eksporto vertė siekė 55,2 mil. litų, gi 1938 m. — jau 333,7 mil. litų. Ir to ji pasiekė, 1934 m. kovodama dėl Klaipėdos bylos su Vokietija, kuri uždarė savo sieną (apie 60% mūsų eksporto ėjo į Vokietiją). Gindamosi nuo represijų, Lietuva pakeitė savo gamybą ir perkėlė savo eksportą į Angliją ir kitas valstybes.

Nuo 1920 m. buvo įvairių Lietuvos Banko balansų — aktyvių ir pasyvių. Bendras aktyvas pasiekė 226,2 mil. litų, o pasyvas — 137,7 mil. litų. Tad per 18 metų Lietuva daugiau pardavė, negu pirko, už 88,5 mil. litų . Išvada: užteko Lietuvai gėrybių nepriklausomai tvarkytis, atsirado žmonių ir ūkiui ir finansams tvarkyti ir pilnai išlaikyti savo politinei nepriklausomybei.

LIETUVOS KULTŪRA

Švietimo srityje Nepriklausomybė atliko milžinišką darbą. Atsirado *mokyklų ir mokytojų*. 1914 m. Lietuva teturėjo 875 pradžios mokyklas, 1022 mokytojus ir 51221 mokinį, o 1938 m. ji jau turėjo 2319 mokyklų, 5710 mokytojų ir 283779 mokinius. Privalomas mokymas nuo 1930 m. žymiai pakėlė mokinių skaičių. Mokyklų statybai 1922 m. buvo išleista 40000 litų, tuo tarpu kai 1938 m. — 1100846 litų.

Gimnazijos taip pat išaugo. Nepriklausomybės pradžioje (likę iš okupacijos laikų) jų buvo 8 ir progimnazijų 11 su 4612 mokinių, gi 1938 m. jau buvo jų 107 su 23542 mokiniais. Žymiai pakilo ir *po-*

Problems of Immigration

Excerpts of broadcast by the Minister for Immigration, the Hon. H. Holt, over the national network, on 19th January, 1953:

The Citizenship Convention has become a significant institution in our public life. It brings together once a year the most representative gathering of its kind held at any time during the year in Australia. It is, I believe, a unique gathering; I do not know of anything quite like it in any other part of the world. Delegates representing something like two hundred interested organisations come together from all States of the Commonwealth and from every walk of our public life. Most of the delegates are leaders in their own section of our community. They are able in their turn to take the lessons o fthe Citizenship Convention back to their own organisations and thus by their explanation and influence spread them throughout the whole community. You will find all the churches represented here, the welfare organisations such as YMCA, YWCA, Rotary, women's organisations, ex-servicemen's organisations, press, radio, the trade union movement, employers' organisations and a whole host of other public-spirited bodies. The State Ministers of Immigration or their representatives also attend and we have with us, of course, the senior officers from the Commonwealth and State Departments concerned with immigration matters.

What is the purpose of the Convention? It is principally concerned with problems which flow from our immigration programme. Its aim is to build understanding among our people and support for migration in its various aspects. If we are to absorb successfully the new settlers who have come to this country we must know their difficulties—we must help them overcome them. The good citizen will prove himself to be a good neighbour to the newcomer. We all prize the quality of mateship. We regard mateship as being part of our national character. We Australians may sometimes resent persons placed in authority over us but on the other hand we are no less often anxious to help those whom we consider less fortunately placed than ourselves.

We would not have been able to make the success we have of our migration programme since the end of the war if we had not shown ourselves to be warm-hearted friends and good neighbours to our immigrant settlers—and that friendship has been given, I am glad to say, irrespective of their country of origin. But a willingness to be friendly is not enough. We must get to know the problems the new settler will encounter if we are to work usefully with him to overcome them.

The settlement of immigrants in a modern complex civilised community life such as we enjoy in Australia bristles with problems. There are differences of language, differences of nationality, different historical traditions, different religions and forms of religious observance, different methods of work, different likes and dislikes of food and drink. Somehow these differences must be merged together into a harmonious community. They are the kind of thing we have in mind when we talk about problems of assimilation. But assimilation does not mean a complete submergence of these differences. Naturally we want the migrant to adapt himself or herself to what we proudly term the Australian way of life. But the migrants, particularly the more elderly of them, cannot be expected to forget or abandon entirely the most cherished of their national traditions, nor should we ask that of them. Some Australians foolishly appear to resent this. They might well recall that many of our own British traditions are the product of centuries of blending of people who possessed originally a similar range of differences. It was from the blending process that there emerged the British character with its devotion to ideals of democracy and freedom. After all, we do not resent the fact that the settler from Scotland preserves his national dances, the music of his bagpipes and the attractive burr of his accent. We rightly regard these things as colourful and pleasing ingredients in our national life. Here in Australia we are already finding ourselves the richer materially and culturally from the impact of the new settlement which has taken place in these post-war years.

Australia has welcomed some 720,000 new settlers since the end of the war. Half of these were British people whose assimilation has presented comparatively little difficulty to us. It speaks volumes, however, for the good sense and tolerance of the Australian citizen as it does also for the stout hearts and adaptability of our new settlers that this great addition to our population has taken place with so little dislocation. Knowing something of the difficulties I regard it as a remarkable achievement of which we may be justly proud.

There are factors which make this year's Convention even more significant than usual. It will be the first held in the reign of Her Majesty Queen Elizabeth. As a new settler applies for naturalisation to qualify for full citizenship he must renounce allegiance to his former country and swear allegiance to our Queen. The new citizen then acquires the security of membership of the British family of nations over which Her Majesty reigns. This guarantee of new freedom conferred through democratically elected parliaments giving their allegiance to a most loved monarch is a priceless heritage. Those of us who were born in Australia are perhaps inclined to take these privileges for granted. They are eagerly sought by the new settler who thereafter shares them in common with his fellow Australian citizens. They mean much more to those of our immigrant settlers who have seen these things destroyed in the country of their birth.

At this Convention we shall have for the first time new Australians from the various national groups. Who are better able to discuss the problems of assimilation than those who have found it necessary to cope with them in their private lives? We shall be much assisted by what these delegates are able to tell us.

To those of us who participate, the Citizenship Convention is an inspiring gathering. We have succeeded in keeping our discussions out of the stormy arena of party politics. We have demonstrated each time we have met that the Australian people can sink their political differences and can act unitedly in a great national cause. In the past we have shown we are able to do this in periods of war. It is heartening to us to find we can reveal the same good citizenship in a period of peace.

I like to think that through our Citizenship Convention we are gradually establishing a tradition of community teamwork — teamwork which will serve as a model for combined endeavour at many other levels and in relation to many other of our national problems.

Significance Streamlined

In keeping with Communist practice, *Narodna Mladej* (Sofia), August 17, announced that the "significance" of the old religious holiday of Saint Marina has been changed and given a "more idealistic content":

"THE OLD religious holiday of Saint Marina was observed (in the village of Batishnitza) for many years. On this holiday people from the neighboring villages flocked into this one to take home water from the sacred stream nearby . . . Our youth decided to change the significance of this religious festival. And they indeed changed it completely by giving it a more idealistic content. It is now a holiday of friendship, cultural activities and amusement for the youth of this country.

"This year on the festival day, various plays were staged depicting the huge growth of the Peace Movement and unmasking the notorious Anglo-American imperialism. The dramatics collective of the village of Batishnitiza put on a play called 'The Marshall Plan'. The Pioneers of the village of Ostriza staged scenes of the heinous American outrages in Korea."

MRS. ROOSEVELT TO WORK PRIVATELY FOR U.N. AIMS

Mrs. Franklin D. Roosevelt who has resigned as U.S. delegate to the U.N. has announced plans to work with the American Association for the United Nations.

Mrs. Roosevelt expects to start her new duties early this year, working in the association's New York City headquarters.

Founded in 1923 as the Legue of Nations Association, the organisation assumed its present name when the United Nations was set up. The association seeks "through educational processes, to study the fundamental basis of permanent peace and the machinery necessary for the development of this peace."

Mrs. Roosevelt is the only U.S. delegate to be appointed to every session of the U.N.

Often called the "First Lady of the U.N." she was first appointed to the U.S. delegation to the U.N. General Assembly by President Truman on December 19, 1945. She was elected chairman of the Commission on Human Rights which drafted the world's first universal Declaration of Human Rights. She also has served as acting head of the U.S. delegation at General Assembly sessions.

Her farewell speech before the General Assembly was a brief statement on why the United States supported an international treaty draft providing equal political rights for women. Her final words on the convention, adopted by the General Assembly were:

"I hope that within the next few years we will find that equal suffrage has been granted to women everywhere, including two areas—Libya and Eritrea—in which the United Nations has a special interest.

"I hope also that in the next session of the General Assembly and in those to follow we will find the promise of this convention reflected in increasing recognition for women in high posts in all governments and as representaives in the United Nations."

ENGLISH & FOREIGN BOOKSHOP
SYDNEY: 28 Martin Place
(Ground Floor)
BRISBANE: AMP Lane
(Off Edwards Street)
Mūsų knygynuose galite pasinaudoti didžiausiu pasirinkimu geriausių ir naujausių KNYGŲ įvairiomis kalbomis: anglų, vokiečių, rusų, prancūzų, lenkų ir visomis kitomis kalbomis.
Toks pat pasirinkimas ir įvairių ŽURNALŲ. Reikalaukite mūsų katalogų.
Jau pradėjo veikti ir LIETUVIŠKŲ KNYGŲ SKYRIUS. Reikalaukite KATALOGŲ.

POEM BY MARIE UNDER

TRANSLATOR'S PREFACE

Marie Under was born in Estonia in the city of Tallinn on March 15th, 1883. As one of the most outstanding poets of her native land, Marie Under fully deserves the widest recognition. An attempt is made here to interpret into English one of her poems which, in Estonian language, so forcefully expresses her ardent love and compassion for her unfortunate people, whose tragic fate was to suffer the cruel invasion of their beloved country by the hordes of the communist U.S.S.R.

Many of her earlier poems are household words among the nationals of Estonia.

PETER FEOFANOV.

CHRISTMAS GREETING, 1941

By Marie Under

Walking silently in Christmas-snow, to follow
Path that leads through suff'ring native land;
At each sill I, humbly, want to hallow:
No abodes without a mourning stand.

Sparks of ire glow in sorrow-cinders,
Harden'd sadness causes heart to ail;
Pain-sore mood, the Christmas mein, thus hinders
On this white and Holy Christmas trail.

Oh, to bear with tomb-stone laden anguish,
While relentless moments throb within the heart;
With drained eyes, despondently to languish,
And no tears in off'ring to impart.

Nigh in likeness to a backward-going rower,
Voyant eyes still gazing on the past—
Backward moving—yet a homeward rover . . .
But my kin—in homelessness is cast . . . .

Rememb'ring them, who were henceforth so taken . . .
To heaven's vault their shrieking grief has spread;
Feeling comes—as if we have forsaken
Them in want—while we HAVE food and bed!

Sighing timidly in tacit reservation,
Disbelieving, will it e'er come to pass:
That we once, in grace of exultation,
To time of joy, be able to re-pass?

Unites with light, the darkness now prevailing;
The hour fades into the star-lit realm;
The setting sun plights blushing dawn unfailing—
Night suddenly extends—the day to overwhelm.

In solemn awe, the night seems consecrated;
The snow flake melts on lashes of the eye.
To rise on high, the soul is animated:
Is it my name that star calls from the sky?

Behold, I feel, that also THEY are lifting
This eve in bondage, glimpses to the stars;
Through them, I sense, the brethren send their greeting
That pining heart so grieviously mars.

This speech through stars is our only token—
A shining sign—for all of us to read,
What thousand lips to aching heart have spoken—
And feel, that stars their bosom's warmth still breathe.

Between us now, are shrinking snow-clad spaces,
Since stars have fain accorded common speech;
We are withal, like followers of traces,
That walk athwart, into each other's reach.

Mayhap shall cease then, everlasting yearning
That grieves your heart in camps of forced toil,
When we will meet, where friendly stars are burning,
This Christmas Night, above the foreign soil.

Ateiviai,
Kodėl Jūs mokate aukštas nuomas hosteliuose ir nuomojamuose namuose? Gyvenkite nuosavuose 2 kambarių namuose St. Albans vietovėje. Depozitai—nuo £80. Sklypai—50 x 150.
Kreipkitės:
THORNTON PTY. LTD.
19 Willis Street,
NTH. BALVYN, Vic. arba į savo atstovą H. A. Petrapss, 980 High St., Armidale, Vic

Incisive Action

Trud (Sofia), September 3, reported on a typical production dilemma in one of Bulgaria's State enterprises, and described the unique solution:

"THE SUPERINTENDENT of the Tolbuhin branch of the State Grain Enterprise held a conference . . . at which he made the following announcement: 'Comrades, our collective is ready to buy the grain deliveries of the entire country. This year we will fully apply the well-tested Soviet methods. Our laboratories are furnished with ultra-modern equipment. The only instrument we lack is the scissor with which the grain is split to determine its cross section. This instrument is of great importance. With it we establish the proper grade and quality of the grain foods. Our main office in Sofia has informed us that in a few days they will supply us with enough scissors to satisfy our needs.'

"Everything was under control except for the scissors, which continued to be missing. A clever clerk from the same branch suggested that the breaking of the grain could be done by tooth.

"The workers began to try this method, but progress was very slow. Several employees were panic-stricken, since some of them had false teeth or no teeth at all. One morning the superintendent Angeloff gathered all the employees in his office and examined their incisors as if they were race horses. The employees chewed the grain in half for ten days and still the scissors did not arrive."

TOWN HALL DELICATESSEN
86 Bathurst St., Sydney.
VISŲ RŪŠIŲ
KONTINENTALINIAI
MAISTO
PRODUKTAI
ir
DELIKATESAI.

mokyklinis švietimas: atsirado kursų suaugusiems, bibliotekų (101), liaudies universitetų, skaityklų.

Nepriklausomybės metais atgijo ir aukštųjų mokslų—*Vilniaus universiteto tradicijos*: 1922 m. įsikūrė universitetas Kaune, po to ir Vilniuje, 1924 m. — Žemės Ūkio Akademija, 1936 m. — Veterinarijos Akademija. Pradžioje universitete tebuvo 39 asmenys vyresniojo ir 14 asmenų jaunesniojo mokomojo personalo. Po 18 metų jau buvo 117 vyresniojo ir 135 jaunesniojo. Kartu su universitetais įsisteigė laboratorijos, muziejai, botanikos sodai ir kitos mokslo įstaigos. Pavyzdžiui, Universiteto Biblioteka buvo pradėta steigti su 40 knygų vienoje spintoje, gi vėliau ji jau buvo didžiausia Lietuvos biblioteka: ji turėjo daugiau, kaip 300-000 tomų knygų; Akademija iš pradžių turėjusi 7180 knygų, vėliau turėjo 30000 tomų.

Geresnei krašto tvarkai reikėjo ir *amatų mokyklų* — kvalifikuotų darbininkų, specialistų. Jų davė amatų mokyklos (Marijampolės, Kaišiadorių, Ukmergės, Seirijų, Telšių, Šiaulių ir k.) ruošos, ir prekybos mokyklos. Dar veikė ir įvairių specialybių kursai—komercijos, amatų ir k.

Spauda atliko sunkų ir didelį kultūros darbą. Iš 1917 m. "Lietuvos Aido", turėjusio apie 20 tūkst. tiražo, 1937 m. Lietuvoje atsirado 157 periodiniai leidiniai (19 dienraščių, 38 savaitraščiai ir 100 kitokių). Jų bendras tiražas siekė vieną milijoną su viršum skaitytojų. Taigi, 1 egz. teko 3 gyventojams.

Negalima tylomis praeiti ir pro gražų mūsų kultūros paminklą — Lietuvos Enciklopediją. Ilgų metų mūsų šviesuomenės svajonė buvo virtusi tikrove: 1931 m., redaguojant prof. Vaclovui Biržiškai, ją pradėjo leisti Spaudos Fondas. Didelio darbo būta: daug rašytojų suburta, stambaus kapitalo įdėta. Atspausdintieji 6 tomai kaštavo apie vieną milijoną litų. Su Lietuviškaja Enciklopedija mūsų tauta išėjo į platų kultūringųjų tautų pasaulį.

Menas suteikė mūsų kūrybai naujo impulso. Ieškota naujų, *savo kultūros kelių*. Senosios kartos literatai: Maironis, Lazdynų Pelėda, Žemaitė pajuto naujo gyvenimo impulsą. Greta jų išaugo gausios eilės naujų jėgų. Štai:

Lyrikoje pragydo: Liudas Gira, M. Gustaitis, M. Vaitkus, M. Putinas, Faustas Kirša, Kazys Binkis, T. Tilvytis, A. Miškinis, Kosu-Aleksandravičius, B. Brazdžionis, J. Graičiūnas ir k.

Beletristikoje (novelėsee, romanuose) sužibo: V. Krėvė-Mickevičius, A. Vienuolis, J. Švaistas, J. Savickis, A. Venclova, P. Cvirka, K. Inčiūra, J. Grušas, V. Alantas, Pivoša-Gricius, I. Šeinius, J. Marcinkevičius, A. Vaičulaitis, L. Dovydėnas, St. Būdavas ir k.

Dramoje pasireiškė: P. Vaičiūnas, V. Krėvė, Vydūnas, S. Čiurionienė, M. Vaitkus, B. Sruoga, V. Alantas ir k.

Kritikos ir literatūros moksle pasirodė: J. Tumas-Vaižgantas, L. Gira-Radzikauskas, prof. M. Biržiška, K. Korsakas-Radžvilas, Putinas-Mykolaitis, B. Sruoga ir k. Knygų istorijai daug medžiagos surinko prof. V. Biržiška.

Kiek jėgų! Koks atgimusios tautos veržlumas! Kiek kūrybinės ugnies! Kiek dvasios vertybių, kuriomis ir šiandie mes tebegyvenam!

Minėtinas ir *plastinis menas*, kurin daug darbo sudėta. Naujai atgijo ir praplėtė savo veiklą "Lietuvių Dailės Draugija", pakilo "L. Meno Kūrėjų Draugija" (jos pastangomis išaugo mūsų opera ir drama), įsikūrė Čiurlionies Galerija, iškilo ir Lietuvos Meno Mokykla (pačių mokytojai su mokiniais vežė jos statybai medžiagas) ir kasmet rodėsi parodos; ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje: Rygoje, Taline, Paryžiuje. Pažymėtina ir 1937 m. P. Rimšos skulptūros paroda daugelyje Amerikos miestų.

Visa tai sukūrė mūsų meno, jo kultūros pionieriai: M. Čiurlionis, A. Žmuidzinavičius, P. Kalpokas, A. Varnas, J. Zikaras, J. Mackevičius, P. Rimša, V. Dubeneckis, K. Šklėrius, J. Šlapelis, A. Galdikas, P. Galaunė, K. Šimonis, J. Vienožinskis, J. Šileika, V. Grybas ir k.

Dar kokie mūsų meno kultūros veiksniai?

Opera.—Ji įsikūrė 1921 m. Naujųjų Metų garbei. To darbo ėmėsi patyręs ir aukštos teatrinės kultūros žmogus Kipras Petrauskas. Jis suteikė mūsų operai geriausių operos teatrų tradicijų. Kaip sunku buvo dirbti! Mums, ypačiai mūsų jaunimui (anų laikų nemačiusiam), sunku ir suprasti tą vyresniosios kartos entuziazmą, su kuriuo buvo sutikta pirmoji lietuviška opera. "Traviatos" Alfredą, mat, dainavo Kipras! Kiekvienas Europos didmiesčių operos teatras būtų galėjęs pasididžiuoti tokiu Alfredu! Netrukus mūsų teatras taip toli pažengė, kad galėjo pastatyti visą eilę tokių stambių ir sunkių veikalų, kaip Faustą, Carmen, Eugenijų Onieginą, Lohengriną, Rigoletto, Aidą, Pikų Damą, Toscą ir k. Tą milžinišką darbą atliko mūsų operos puošmenos: Kipras Petrauskas, Grigaitienė, Vencevičaitė, Kardelienė, Galaunienė, Dvarionaitė, Dambrauskaitė, Mauragis, Rakauskaitė, Jonuškaitė, S. ir A. Sodeikos, Kutkus, Augevičiūtė, Štaškevičiūtė, Puškorius, dirigentas Bukša, chorvedis Štarka ir k.

Dramai ėjosi sunkiau. Vienas po kito mainėsi jos vadovai. Po Glinskio atėjo Sutkus, po Sutkaus — Žilinskis, po to — Dauguvietis, Žadeika ir k. Ir mūsų provincija pažinojo teatrą. Jis liko savas, artimas visuomenei. Iš scenos prabilo graži, taisyklinga lietuvių kalba. Teatras virto meno mokykla.

Muzika . . . Kaip jai buvo neskambėti! Juk Lietuva liaudies dainų šalis. Ir iš tikrųjų, po 20 metų mes daugiau pažinome muziką ir labiau ją pamilome. Tik per šią sąlygą mes galėsime ant turtingų mūsų liaudies melodijų pagrindo pastatyti gražų, harmoningą kultūrinės muzikos pastatą!

Toks, skaitytojai, mūsu tautos kūrybos darbas jos Nepriklausomybės metais! Žiūri, žmogus, į tą darbą ir savo akimis netiki . . .

— Nutyso geležinkeliai ir plentai. Išdygo naujos sodybos, išaugo nauji pastatai. Pakilo fabrikai, įmonės, išsiplėtė prekyba. Įsikūrė mokyklos, sušvito universitetai. Žmonės išmoko ir geriau dirbti, ir gražiau gyventi.

Pasikeitė Lietuvos žemėvaizdis, pakito ir jos žmonės. Pasiekus vieno laimėjimo, stota kiton kovon, kitan žygin. Siekta, mat, naujų laimėjimų.

MŪSŲ PASTOGĖ

VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS SYDNEJUJE

35-tosios Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvės bus minimos pamaldomis St. Benedict's bažnyčioje (Broadway) 11 val. ir iškilmingu aktu tuoj pat po pamaldų tos pačios bažnyčios parapijos salėje. Laukiamas gausus tautiečių dalyvavimas.

ALB Sydnėjaus Apylinkės Valdyba

Persitvarkė Apylinkės Valdyba

Geelongas.—Sausio 18 d. Šv. Petro ir Povilo parapijos salėje įvyko vietos ALB Apylinkės visuotinis metinis susirinkimas, kuriam pirmininkavo Zenkevičius ir sekretoriavo J. Pelenauskas. Pranešimą apie ALB Tarybos suvažiavimą Adelaidėje atliko V. Raginis. Susirinkimas nuoširdžiu plojimu priėmė parvežtą Tarybos suvažiavime viešai pareikštą padėką šiai Apylinkei už jos 1952 m. veiklą. Valdybos veiklos apyskaitą perskaitė sekretorius V. Rekešius, o iždo — iždininkas A. Skėrys. Kruopštų Kontrolės Komisijos aktą perskaitė tos komisijos pirmininkas K. Šimkus. Po trumpų diskusijų Valdybos veikla ir piniginė apyskaita užgirta ir vienbalsiai patvirtinta. Nutarta iš Apylinkės kasos paskirti £60 namų statymo komitetui. Pareikšta padėka Amerikoje gyvenančiam J. Grabauskui už paaukotą £65 vertės radijo aparatą su plokštelėmis, Repšiui — už Vyties nupiešimą ir V. Rekešiui — už atliktus vėliavos papuošimo darbus. Šį kartą ir Geelongui buvo sunkiau sudaryti Valdybą, kada kai kurie Valdybos nariai griežtai atsisakė kandidatuoti. Du kartu sąrašai liko tušti — visi išsibraukė. Tik trečią kartą tepasisekė sudaryti kandidatų sąrašą. Slaptu balsavimu į naują Valdybą buvo išrinkti ir pareigomis pasikirstė: pirm. J. Pelenauskas, vicepirm. K. Bratanavičius, sekr. S. Slavickas, ižd. A. Skėrys ir narys Ivaškevičius. Kontrolės Komisijon išrinkti: V. Ališauskas, Ig. Sasnaitis ir M. Kymantas. Garbės Teisman — K. Šimkus, kun. Kungys, J. Normantas, A. Grigaitis ir Šutas. V. Raginis dar perskaitė 1953 metų veiklos planą, kuris su kai kuriais papildymais buvo priimtas. Naujajai Valdybai jos veikloje linkime gero pasisekimo ir nenuilstamos energijos.

Ronis.

Buvo susirinkę inžinieriai

Sydnėjus.—Sausio 25 d. inž. B. Daukaus bute, Yagoonoje, įvyko lietuvių inžinierių sueiga. Inž. V. Bukevičius skaitė paskaitą —"Suveržtas betonas ir jo konstrukcija." Pranešimas pailiustruotas suveržto betono konstrukcijos nuotraukomis. Betono statybos srityje tai yra naujas metodas, pradedamas Australijoje naudoti su dideliu atsargumu bei rūpestingumu. — Po paskaitos buvo alutis, kurio metu vyko tolimesnis pasikalbėjimas paskaitoje iškeltais klausimais. Pasidalinta mintimis ir dėl Sydnėjaus Lietuvių Namų įsigijimo. Aiškiai pasisakyta, kad Inžinierių D-ja rems šį reikalą ne tik materialiai, bet ir darbu, jei būtų reikalo. —bd.

ALB K.V-bos Pranešimas

ALB Krašto Valdyba praneša, kad bendro susirašinėjimo su Krašto Valdyba adresas lieka toliau senasis: Mr. J. Vaičaitis, 82 Flinders Street, Darlinghurst, N.S.W.

Visais piniginiais reikalais prašoma betarpiškai rašyti ALB Krašto V-bos iždininkui: Mr. S. Grina, 170 Barcom Ave., Darlinghurst, N.S.W.

Be to, Krašto Valdyba prašo visų ALB Apylinkių ir Seniūnijų vadovybių pranešti iki š.m.kovo 1 d. Valdybų, Kontrolės Komisijų ir Garbės Teismų pilnus sąrašus su adresais.

ALB Krašto Valdyba.

V. Šalkūnas—MŪSŲ PASTOGĖS įgaliotinis Melbourne

Melbournas.—Siekdama, kad ALB spaudos organas Mūsų Pastogė būtų plačiau ir planingiau paskleistas vietos lietuvių tarpe, vietos Apylinkės Valdyba dar per. metų pabaigoj paskyrė pedagogą ir kultūrininką V. Šalkūną Mūsų Pastogės įgaliotiniu Victorijos valstijoje gyvenantiems tautiečiams. Mūsų Pastogės Redakcija ir Administracija suteikė savo įgaliotiniui V. Šalkūnui teisę atlikti visas pinigines operacijas, susijusias su Mūsų Pastogės prenumeratomis bei kitais reikalais. Jo adresas: Mr. V. Šalkūnas, 240 Lygon Street, Carlton N 3, Vic. Victorijoje gyveną tautiečiai, o ypačiai melbourniškiai, prašomi pasinaudoti Mūsų Pastogės įgaliotinio V. Šalkūno pasitarnavimais. Šalia įgaliotinio V. Šalkūno ir toliau lieka Mūsų Pastogės platintoju Leonas Baltrūnas, kurio pasitarnavimai Mūsų Pastogei it toliau vykdomi tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir ligšiol.

K. Žaliūnas-Zeleniakas išvyksta

Sydnėjus.—Šios savaitės pabaigoj laivu Pioneer Star į Jungtines Amerikos Valstybes kartu su savo žmona išvyksta plačiai Sydnėjaus lietuviams žinomas Karolis Žaliūnas — Zeleniakas, išgyvenęs Australijoj kone ketverius metus. Sydnėjuje jis turėjo moderniškai įrengtą foto-atelje. K. ir M. Žaliūnai—Zeleniakai buvo labai populiarūs ir mėgiami Sydnėjaus lietuvių tarpe ir taip pat nesvetimi kiekvienam lietuviškam reikalui. Jie buvo ir Mūsų Pastogės garbės prenumeratoriai. Iš Sydnėjaus jie vyksta į Bostoną, kur laikinai sustos pas architektą Tadą Vizgirdą. Sydnėjuje dar kuriam laikui pasilieka jų vienintelis sūnus Algirdas. Sydnėjaus lietuviai apgailestauja p.p. Žaliūnų-Zeleniakų išvykimą, nes jų asmenyje čia jie nustoja gerų lietuvių ir nuoširdžių draugų. Mūsų Pastogės Redakcija ir Administracija linki p.p. Žaliūnams-Zeleniakams kuo gražiausios laimės besiekiant Amerikos kontinentą ir geriausios sėkmės tolimesniame tremties kelyje.—jž.

Iki pasimatymo Lietuvoj . . .

Apleisdami šį penktąjį pasaulio kontinentą ir tęsdami tremties kelią toliau į U.S.A., tariame savo mieliems prieteliams iki pasimatymo Brangioj Tėvynėj Lietuvoj.

K. ir M. Žaliūnai-Zeleniakai.

Nauja lietuviška šeima

Sydnėjus.—Pereitą šeštadienį didelis būrys Sydnėjaus lietuvių atšventė gražią šeimyninę šventę—Vytauto Karpavičiaus ir Mildos Bačiulytės vestuves. Sutuoktuvių apeigos iškilmingai buvo atliktos Camperdowno bažnyčioje. Apiegas atliko ir gražų pamokslą ta proga pasakė kun. P. Butkus. Po apeigų jaunosios tėvų, p.p. Bačiulių, namuose buvo suruoštos įspūdingos vaišės, kurių metu pasakyta daug nuoširdžių kalbų-linkėjimų, padainuota ir tinkamai pasilinksminta. Malonu pastebėti, kad jaunųjų tėvai, p.p. Karpavičiai ir Bačiuliai, ir tremties sąlygomis gražiai lietuviškai išauklėjo savo vaikus ir vieni iš primųjų pavyzdingai sugebėjo įsikurti gražiuose nuosavuose namuose. Jauniesiems p.p. Karpavičiams linkėtina kuo geriausiai pateisinti jų tėvų viltis ir sukurti kuo laimingiausią lietuvišką šeimą.—jž.

Pasiskirstė pareigomis

Adelaidė.—ALB Krašto Garbės Teismo teisėjų bendrasis susirinkimas 1953 m. sausio 16 d. slaptu balsavimu išsirinko pirmininku dr. E. J. Jansoną ir sekretorių L. Martinkų. Nariais liko: V. Požėla, J. Kalvaitis ir V. Linkevičius. Krašto Garbės Teismo adresas: Dr. E. J. Jansonas, 26 Fort Ave., Kensington Gdns. S. A. Krašto Garbės Teismas prašo visų esamų ir naujai išrenkamų Apylinkių Garbės Teismų prisiųsti savo sąstatus bei adresus.—gt.

Išrinko naują Valdybą

Hobartas.—Sausio 25 d. įvykęs vietos ALB Apylinkės susirinkimas išsirinko naują Apylinkės Valdybą, kurią dabar sudaro: pirm. Algirdas Kružas, sekr. Aleksas Jakštas ir ižd. Bronius Bukevičius. Valdybos adresas: A. Kružas, 211 Macquarie Street, Hobart, Tas. Į naująją Kontrolės Komisiją išrinkti: J. Šlyteris, A. Kantvilas ir L. Zozas.—jv.

Sydnėjaus Sporto Klubo Kovo narius:

V. KARPAVIČIŲ ir M. BAČIULYTĘ,

sukūrusius lietuviškos šeimos židinį, sveikiname ir linkime daug laimės.

Sporto Klubas Kovas.

Colega **V. JURSKĮ** ir **K. BUNZAITĘ,**

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį sveikina

Liet. Stud. S-gos Sydnėjaus Skyrius.

Sporto Klubo Kovo narį **J. KALGOVĄ** ir **J. JUREVIČIŪTĘ,**

sukūrusius šeimyninį gyvenimą, sveikiname ir linkime daug sėkmės.

Sporto Klubas Kovas.

Lietuviška Muzika per Melbourno radiją

Vasario 16-tosios proga Melbourno radijo stotis 3LO tą pačią dieną 7.30 val. ryto transliuos lietuvišką muziką. Programoje: lietuviškos liaudies dainos ir Malda už Tėvynę, įgiedota Kauno Įgulos bažnyčios choro.—*L.B.*

STUDENTŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 22 d. Camperdowno parapijos salėje, po pamaldų, įvyksta Liet. Stud. Sąjungos Sydnėjaus Sk. susirinkimas. Kviečiami dalyvauti visi studijuoją ar šiais metais pradėsiantieji studijas Universitete, taip pat įvairiose meno ir muzikos mokyklose, Technical College ir pan. Dienotvarkėje: valdybos rinkimai ir ateities veiklos apsvarstymas.

Valdyba.

PRANEŠIMAS

Vasario Šešioliktosios minėjimas Geelonge įvyksta vasario 15 d. 3 val. p.p. Šv. Petro Povilo parapijos salėje. Iškilmingos pamaldos bus laikomos vasario 15 d. 11 val. Šv. Jono bažnyčioje North Geelonge. Geelongo lietuviai prašomi kuo gausiausiai dalyvauti pamaldose ir minėjime.

ALB Geelongo Apylinkės Valdyba.

Paieškojimas

Maloniai prašau skubiai atsiliepti A. Norkų, eržvilkietį. — A. Statkus, 42 Karne Street, Herne Bay, N.S.W.

ALB CABRAMATTOS Apylinkės Valdyba vasario 14 d., šeštadienį, 7 val. vak. CANLEY VALE (Liverpoolio geležinkelio linija) RETURNED SOLDIERS CLUB salėje, kuri yra prie pat Canley Vale geležinkelio stoties, ruošia

UZGAVENIU BLYNU BALIU,

į kurį maloniai kviečiame tautiečius atsilankyti. Gera muzika. Bus galima gauti alaus. Įėjimas tik su pakvietimais, kuriuos galima gauti pas Valdybos narius ir baliaus dieną prie įėjimo.

Pakvietimo kaina—4 šil.

ALB Cabramattos Apylinkės Valdyba.

HARTLEY'S

Parduošta—Ready-Cut—medžiaga GARAŽAMS, RĖMAMS. Visokių rūšių LANGAI ir DURYS. Pagal užsakymą arba tiesiog pasirinktinai iš sandėlio.

Darbas atliekamas SĄŽININGAI ir KRUOPŠČIAI.

Pas mus dirba kone išimtinai vieni ATEIVIAI, kurių tarpe ir LIETUVIAI.

HARTLEY'S

30 Claremont Ave., North Bankstown Tel. UY3283

PAGARBI SUKAKTIS

Antanas Krausas — 20 metų pedagoginiame ir 30 metų žurnalistiniame darbe

Antanas Krausas, kaip ta gaivinanti dvasia, visur esąs: ir susirinkimuose, ir didesniuose lietuviškuose parengimuose, ir lietuviškos parapijos šventoriuje. Matai jį besikalbantį ir su mokiniu, ir su prasistiepusiu jaunuoliu, ir su vienmečiu amžiumi. Gyvi tie visi pokalbiai, pilni nuoširdumo ir pagarbos pačiam žmogui ir lietuviškam reikalui. Tokių pokalbių metu pagarbus pedagogas iš didžiulio savo portfelio platina lietuvišką spaudą bei kokią literatūrą.

Lietuviškoji Antano Krauso veikla verta didelio dėmesio. Ji plačiai išsisakojusi, visumet vedama tautinės lietuviškos idėjos. Ji turėtų būti pavyzdžiu visiems, ir dar daugiau tiems, kurie lietuviškąjį darbą supranta, tik ta prasme, kad per skausmus ir kančias į partinio dangaus žvaigždes kopia.

Aplankiau Antaną Krausą jo nuosavuose namuose. Namai tolimam priemiesty, toli ir nuo triukšmo. Jie dvelkia ramybe ir pakilia darbo nuotaika. Randu sukaktuvininką ką tik sugrįžusį iš darbo. Truputį pavargusį, bet dvasia gyvą ir bendruomeniniais reikalais besisielojantį. Atsikvėpęs, sukaktuvininkas po truputį pradeda prasitarti apie save.

Gimė Antanas Krausas Telšiuose, 1905 metų gegužio 10 dieną. Studijavo humanitarinius mokslus Vytauto Didžiojo Universitete. Pagrindine šaka buvo pasirinkęs vokiečių kalbą ir literatūrą, šalutiniais dalykais — lietuvių kalbą ir pedagogiką. Studijas baigė 1930 m. Nuo to laiko jis ir pradeda našų pedagoginį savo darbą. Pradžioje kaip mokytojas dirba Šiaulių Berniukų Gomnazijoje, vėliau čia pat inspektoriauja ir direktoriauja. Direktorium buvo ir Skuodo gimnazijos. Atsidūręs tremtyje Antanas Krausas mokytojo-švietėjo darbą tęsia toliau. Vokietijoje net trijose gimnazijose mokytojauja.

Atvykęs Australijon, Antanas Krausas dvejus metus dirba lituanistinėje mokykloje. Dirbdamas dieninį darbą, kartu ir mokytojaudamas, sunkiai, tikriau pasakius, kruvinu savo prakaitu laisvalaikiais pasistato sau namelius. Ir šiuo savo triusu Antanas Krausas atliko labai didelį pasitarnavimą Melbourno Lietuvių Bendruomenei, lietuviškumo išlaikymui, nes savuose namuose jis tuoj įrengė šeštadienio mokyklą, kur ir vėl noriai dirba mokytojo darbą. Dabar pedagogas pradeda nusiskųsti, kad kai kurie tėvai visiškai nesirūpina savo vaikų lietuviškumu. Pasitaiko taip, kad tėvai užrašo savo vaikus mokytis, bet mokyklon jų neatsiunčia. Sakysime, pereitais metais tėvai buvo užregistravę 28 vaikus, tačiau mokyklą lankė tik 21. Kas gi kaltas, jei ne tėvai?!

— *Kaip mokiniai domisi Lietuva? Koks mokslo lygis?* — užklausiu sukaktuvininką pedagogą.

— *Vaikus sudominti Lietuva nėra lengva. Jiems skaitymų lietuvių kalba kaip ir nėra. Sausos žinios vaikų nedomina. Reikia imtis naujo metodo — vaizdingumo. Vaikai labai domisi mūsų legendomis, karžygiais, pavyzdžiui, Pilėnų kunigaikščiu. Naudoju Prano Mašioto "Apie lietuvių senovę"* (10 *pasakojimų*). *Tai vaizdinga priemonė lietuvių istorijai iš dalies praeiti. Pasiektas mokinių mokslo lygis nėra idealus, tačiau pakenčiamas. Vaikas gauna vaizdą apie Lietuvos istoriją, geografiją, pramokstа lietuvių kalbos.*

Baigiant kalbėti apie pedagoginį darbą, Antanas Krausas pabrėžė, kad jis visą savo gyvenimą skyrė ir skirs jaunimo švietimui bei auklėjimui.

Spaudos darbe sukaktuvininko irgi gili vaga išvaryta. Dar gimnazistu būdamas, Antanas Krausas bendradarbiauja "Šaltinyje". Truputį vėliau leidžia ir redaguoja "Širdies Liepsną". Toliau vis labiau įsitraukia į spaudos darbą. Bendradarbiauja šiuose laikraščiuose: blaivininkų "Sargyboje", "Santuroje", "Lietuvoje", "Židinyje", "Lietuvos Aide", "Jaunojoj Kartoj", "Jaunojoj Lietuvoj", "Tautos Kelyje". Rašo ir tremties spaudoje: "Lietuvių Žodyje", "Mūsų Kelyje", "Nepriklausomoje Lietuvoje", "Dirvoje", "Mūsų Pastogėje", "Australijos Lietuvyje". Antanas Krausas daugiausiai rašė ir teberašo jaunimą liečiančiais reikalais: švietimo, auklėjimo, skautybės, blaivybės ir k. Savo pamėgtam jaunimui ir leidinį išleidžia — "Mūsų Bičiulius", kurį Švietimo Ministerija Lietuvoje pripažino tinkamu mokykloms. Tremtyje, Vokietijoj, jis išleidžia "Gyvulių Draugą". Čia pat primintina, kad dar 1933 m. Antanui Krausui buvo pavesta suorganizuoti Žemės Ūkio Parodoje Kaune Gyvulių Globos Skyrių.

Daug triuso ir neišblunkamo darbo Antanas Krausas įdėjo ir skautiškoj veikloje. Jau Skuodo gimnazijoje įsteigė skautų vietininkiją, buvo skautų spaudos vedėju. Nepriklausomybės metais vykdavo į tarptautines jamboree's kaip parodėlės vedėjas. Tos parodėlės būdavo didelė propaganda mūsų tautai. Taip jis dalyvavo Švedijoje, Olandijoje bei Prancūzijoje.

Skautišką darbą toliau dirba Antanas Krausas ir tremtyje. Vokietijoj redaguoja ir leidžia "Skautų Aidą". Laikraštis iš 12 puslapių išauga į didelį ir patrauklų 48 puslapių žurnalą. Išleidžia skautų vadovams knygą "Tau, skiltininke", šiuo metu Melbourne išleido "Vyčio Taku".

Vyriausia Lietuvių Skautų Vadovybė pereitais metais Antaną Krausą apdovanojo Gedimino Vilko ordinu, ir šįmet jis išrenkamas Pasaulio Lietuvių Skautų Sąjungos Australijos Rajono vadu.

Be mokytojo darbo, skautinės veiklos ir žurnalistikos Antanas Krausas yra Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Apygardos Valdybos narys ir Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos narys.

Antanui Krausui pačioje jaunystėje labai didelės įtakos padarė Vydūnas. Ir vėliau Antanas Krausas išliko dideliu Vydūno pasekėju ir gerbėju. Tremtyje jis išleido Vydūno "Tauresnio žmoniškumo užtekėjimą", "Bhavadgitą" ir "Kalėjimą — Laisvėjimą".

Sukaktuvininko daug gražaus ir taip reikalingo darbo atlikta. Visa tai atlikti gali tik veiksmo žmogus, žemaitiško užsispyrimo. Atsisveikinant sukaktuvininkas priminė, kad *tik nepalaužiamas idealizmas tegalės išlaikyti lietuvybę.*

Daug darbščių ir sėkmingų dienų, Tau, sukaktuvininke!—J.R-s.

SPORTAS

STALO TENISO PIRMENYBĖS

1952-53 m.m. Kovo suruoštame stalo teniso vasaros turnyre dalyvavo 20 vyrų ir 10 moterų žaidėjų. Vyrų žaidynės buvo pravestos dviejų minusų ir moterų—taškų sis. tema.

Vasario 1 d. Camperdowno salėje buvo sužaistos parodomosios moterų, mišraus, vyrų dvejetų ir vyrų finalinės rungtynės.

Moterų nugaletoja liko V. Karpavičiūtė, kuri iš 9 galimų laimėti partijų laimėjo visas devynias partijas. Savo gražiu gynimosi stilium, o kartais ir stipriu puolimu, ji parodė gražų žaidimą ir liko neabejotina Sydnėjaus moterų meistere. Antroji vieta atiteko Z. Šliafertaitei, kuri savo stiliumi ir žaidimu yra lygi meisterei, bet kuriai šiame turnyre stigo pasiruošimo ir didesnio savimi pasitikėjimo. Trečiąją vietą užėmė A. Saulytytė, kuri dar po truputį didesnio pasiruošimo tikrai pasieks pirmųjų dviejų lygio.

Vyrų finale susitiko be pralaimėjimo ėjęs Šaltmiras ir su vienu pralaimėjimu Laukaitis. Po kietos kovos laimėjo Laukaitis, ir, turėdami abu po vieną pralaimėjimą, abu susitiko dar kartą didžiajame finale ir čia Šaltmiras savo tiksliais smūgiais sužlugdė Laukaičio gynimąsi ir laimėjo vyrų meisterio vardą. Trečią vietą laimėjo V. Narbutas.

Džiugu, kad stalo tenise gerai pasireiškia mūsų jaunieji vyrų ir moterų žaidėjai. Liniauskas, Bernotas, A. Saulytytė, V. Ladygaitė tikrai po didesnio darbo ir nusistovėjimo savo stiliuje pasieks aukštą žaidimo lygį.

Po žaidimų Kovo Valdybos narys V. Koženiauskas pasveikino Kovo Klubo vardu nugalėtojus ir pirmosioms dviem vyrų ir moterų vietoms įteikė dovanas—taures.

KOVO NARIŲ SUSIRINKIMAS

Vasario 22 d. tuoj po pamaldų Camperdowno parapijos salėje Sporto Klubas Kovas šaukia visuotinį savo narių ir sporto mėgėjų susirinkimą.

Sporto Klubo Kovo Valdyba.

PRAŠOMI PATIKSLINTI ADRESUS

Čia minimi skaitytojai prašomi pranešti Mūsų Pastogės Administracijai tikslius savo adresus. Siuntinėjama šiems asmenims Mūsų Pastogė adresatų nepasiekia ir yra vietos paštų grąžinama Administracijai.

1. Alma Janušaitis ir Jurgis Strolis (Hayes St., Tas.)
2. J. Sedlionis (13 Bradley St., Goulburn, N.S.W.)
3. V. Davidavičius (3rd. Ave, St. Peters, S.A.)
4. J. Abromas ('Endmore House,' Daws Rd., Edwardstown, S.A.)
5. Antanas Mickonis, gyvenęs Queenslande.
6. J. Mikalauskas, (c/o M. G. Field, Buronga, Kununopin, W.A).
7. G. Jasickis (nenurodytas adresas; 1952 m. spalio 25 d. laišku atsiuntęs už £1.4.0. Postal Notes 1952 m. 11-ro pusmečio prenumeratai).

Pranešimas

ALB Geelongo Apylinkės Valdybos pirmininko adresas: J. Pelenauskas, 92 Watson Street, Geelong North, Vic. Valdybos sekretoriaus adresas: S. Slaviokas, 44 Richmond St., Geelong North.

Geriausia gėralų ir maisto reikmenų krautuvė, kur gaunami:

VYNAI, SPIRITAI, LIKERIAI, SKANĖSTAI, MAKARONAI, SŪRIAI, ALYVOS ALIEJUS

M. FIORELLI Pty. Ltd.

(specialistai europietiško maisto)

106-118 COMMONWEALTH STREET, SYDNEY

Netoli nuo Centralinės stoties. :: Telf. M 4243 ir MA 4542

Pristatoma mieste ir priemiesčiuose, taip pat ir tolimesnėse užmiesčio geležinkelio stotyse.

GERU LIETUVIU LIKSI IR NAUDOS TURĖSI, ADRESUODAMAS: Box 4558, G.P.O., Sydney, N.S.W. IR MŪSŲ PASTOGĖ NUOLAT LANKYSIS.

Printed by Publicity Press (1938) Pty. Ltd., 71-75 Regent Street, Sydney, for the Publisher, Justinas Vaicaitis, as President of the Australian-Lithuanian Community, 82 Flinders Street, Darlinghurst, Sydney, N.S.W.